

СХВАЛЕНО

Протокол
засідання педагогічної ради
Підгороднянської гімназії
06.09.2022 № 2

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Підгороднянської
гімназії
_____ Наталія ЖИГАЛЮК
Наказ від 06.09.2022 № 56-о/д

ПОЛОЖЕННЯ
про внутрішній моніторинг
Підгороднянської гімназії
Первомайської міської ради
Миколаївської області

1. Загальні положення

1.1. Дане Положення регламентує порядок, процедуру і форми проведення контролю за якістю освітнього процесу на рівні Підгороднянської гімназії Первомайської міської ради Миколаївської області (далі – гімназія) у вигляді моніторингових досліджень.

1.2. Нормативною базою моніторингу якості освітнього процесу в гімназії є:

- Конституція України;
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII;
- Закон України «Про загальну середню освіту»;
- Інші закони;
- накази МОН;
- Статут гімназії.

1.3. Провідним напрямком удосконалення системи освіти є формування системи управління якістю освіти засобами моніторингу розвитку та контролю якості освіти із залученням усіх зацікавлених учасників освітнього процесу.

1.4. Дане Положення спрямоване на підвищення якості освіти, активізацію та удосконалення діяльності гімназії.

1.5. Внутрішній моніторинг передбачає збирання (первинні дані), аналіз та оцінку якості освіти, зберігання (створення і ведення бази даних), прогнозування та розробку рекомендацій щодо корекційної роботи.

1.6. Моніторингові дослідження проводяться спеціальною групою аналітиків – моніторинговою групою.

1.7. Положення погоджується на засіданні педагогічної ради та затверджується наказом директора гімназії.

1.8. Підгороднянська гімназія у своїй діяльності керується чинним законодавством, нормативно-правовими документами з питань організації освітнього процесу та даним Положенням.

1.9. Дане Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу.

1.10. У цьому положенні використовуються такі терміни:

Моніторинг – це спеціально організований, постійний, цільовий контроль і діагностика стану освіти на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами, відстеження ходу будь-яких процесів за чітко визначеним показником.

Моніторинг в освіті – це система збирання, обробки, зберігання і розповсюдження інформації про освітню систему або окремі її компоненти, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, що дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу і дає прогноз її розвитку.

Призначення моніторингу – забезпечити всіх учасників освітнього процесу зворотним зв'язком, що дозволяє вносити послідовні зміни в хід реалізації освітньої програми з метою підвищення якості її результатів.

Якість освіти – інтегральна характеристика системи освіти, яка відображає ступінь відповідності досягнутих реальних освітніх результатів та умов освітнього процесу нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням.

II. Мета, завдання і функції моніторингу

Мета внутрішнього моніторингу - ефективне відслідковування функціонування освітнього простору в гімназії, виявлення динаміки його змін, розробка прогнозу та пропозицій для забезпечення розвитку гімназії; накопичення даних, необхідних для періодичного самооцінювання якості освітніх послуг гімназії; аналітичне узагальнення результатів діяльності системи гімназії.

Завдання внутрішнього моніторингу:

- визначення якості навчальних досягнень учнів;
- з'ясування динаміки їх змін;
- виявлення проблем, пов'язаних з організацією освітнього процесу;
- характеристика якості освітнього простору, а також фінансового, кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення гімназії.

Функції моніторингу:

- інформаційна – створює масив інформації щодо якості освіти в гімназії;
- діагностична - фіксує реальний стан якості освіти в гімназії;
- оцінювальна – дає кількісно-якісну оцінку об'єктів освітнього процесу у гімназії на основі певного набору критеріїв та показників;
- коригувальна - мінімізує вплив негативних факторів у освітньому процесі;
- прогностична – формує стратегію і тактику розвитку освіти у гімназії;
- управлінська - впливає на зміст і методи управлінської діяльності.

Об'єкти та предмет моніторингу

Об'єктами внутрішнього моніторингу у гімназії є:

I. Освітнє середовище:

- ресурсне забезпечення (фінансове, матеріально-технічне, санітарно-гігієнічне);
- навчально-методичне забезпечення (освітні програми; використовувані підручники і посібники та інша навчальна література);
- кадрове забезпечення;
- інформаційне забезпечення;
- академічна доброчесність.

II. Освітній процес:

- планування освітнього процесу;
- зміст освітньої діяльності;
- впровадження освітніх інновацій;
- розвиток професійної компетентності педагогів;
- психологічний супровід освітнього процесу;
- участь батьків, громадськості в освітньому процесі.

Результати освітнього процесу:

- навченість (навчальні досягнення) учнів різних вікових груп із предметів інваріантної частини навчального плану;
- особисті здобутки учнів у позаурочній діяльності (результати участі здобувачів освіти в учнівських олімпіадах з базових дисциплін, конкурсах, змаганнях тощо);
- результати підвищення кваліфікації педагогічних працівників (кількість педагогічних працівників різних категорій, володіння вчителями інноваційними технологіями та прийомами педагогічної роботи тощо);
- аналіз результатів ДПА;
- самоаналіз результатів ЗНО.

Предметом внутрішнього моніторингу є динаміка змін в освітній системі гімназії як основа її розвитку.

Суб'єкти внутрішнього моніторингу: адміністрація гімназії, педагогічний колектив, учні, батьки опосередковано через органи самоврядування. педагогічний колектив.

III. Принципи, види та рівні моніторингу

Принципи, на яких повинен базуватися внутрішній моніторинг:

- гуманістична спрямованість - створення обстановки доброзичливості, довіри, поваги до особистості, неможливості використання результатів досліджень для застосування будь-яких репресивних дій до учасників освітнього процесу;
- об'єктивність - уникнення суб'єктивних оцінок, створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу;
- системність – комплексний підхід до вивчення різних аспектів життя закладу, опрацювання та аналізу результатів досліджень;
- валідність - відповідність пропонованих контрольних завдань змісту навчальної програми, чіткість критеріїв виміру і оцінки, дотримання визначених процедур проведення та опрацювання результатів;
- надійність результатів, що означає можливість підтвердження позитивних і негативних результатів різними способами контролю; шляхом повторного контролю, який проводять інші особи;

- врахування психолого-педагогічних особливостей шляхом диференціації контрольних та діагностичних завдань;

- рефлексія, що проявляється в аналізі та оцінці отриманих результатів на всіх рівнях управління, здійсненні самоаналізу і самооцінки.

Види внутрішнього моніторингу:

- за цілями проведення:

- інформаційний (регулярний збір інформації на визначені теми з різних джерел, зокрема, із законодавчих актів, положень, наказів, методичних видань, класних журналів, сайтів освітніх установ та громадських організацій, що дозволяє скорегувати програму розвитку гімназії, навчальні плани);

- діагностичний моніторинг (збирання та узагальнення інформації за певними показниками з метою вивчення конкретних освітніх проблем (визначення рівня навченості учнів конкретної вікової групи, вимірювання рівня сформованості конкретних компетентностей, особистісного розвитку учнів та інш.).

- управлінський (відстеження й оцінка ефективності, наслідків і вторинних ефектів прийнятих рішень, розроблених програм).

За засобами, що використовуються:

- педагогічний (дидактичний, освітній, виховний) (вивчення рівня навченості та якості виховання учнів, якості змісту освіти, якості викладання, умов, що забезпечують можливості навчання, виховання та самовиховання особистості);

- психологічний (вивчення пізнавальної сфери, емоційної рівноваги, моральних ресурсів (визначення обсягів та якості забезпечення ЗНЗ матеріально-технічними, фінансовими, науково-методичними та іншими ресурсами);

- кадровий (вивчення кадрового складу педагогів, процесу та результатів підвищення кваліфікації педагогів);

- управлінський (оцінювання якості та ефективності управління гімназією).

IV. Прогнозовані результати моніторингу

Проводячи внутрішній моніторинг, гімназія має орієнтуватися на такі результати:

- підвищення якості надання освітніх послуг, формування позитивного іміджу, престижності та конкурентноспроможності гімназії;

- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу:

- виявлення і підтримка обдарованої молоді, підняття престижу творчих педагогів;
- впровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти й форм організації освітнього процесу;
- активізація роботи адміністрації і педагогічного колективу гімназії; вироблення навичок контрольно-аналітичної діяльності, самооцінки та саморегуляції;
- удосконалення управління закладом, вироблення і корегування управлінських рішень, планування і прогнозування розвитку гімназії.

V. Організація моніторингу

1. Створення Положення про моніторинг якості освіти в гімназії, що визначає цілі, завдання, напрями, об'єкти та періодичність досліджень, необхідних для реалізації стратегії розвитку гімназії виконання гімназією завдань щодо покращення якості освітніх послуг.

2. Розробка внутрішнього моніторингу конкретної ділянки освітнього середовища, передбачених Положенням, зокрема: умов, процесу чи результатів роботи гімназії. Положення визначає:

- мету та завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- формування вибірки;
- терміни та процедуру дослідження;
- підбір та підготовку координаторів дослідження;
- визначення критеріїв оцінювання та показників(індикаторів), за якими збиратиметься інформація;
- визначення методів дослідження.

3. Підготовка інструментарію дослідження, передбаченого Положенням, (вибір анкет, тестів, методик, карт спостережень, підготовка інструктивно-методичних матеріалів для координаторів дослідження, вибір статистичних та математичних методів обробки та обчислення одержаних результатів дослідження).

4. Проведення дослідження, передбаченого Програмою, проектом (заповнення анкет, виконання тестів, проведення спостережень за обраними методиками).

5. Збір та опрацювання результатів (внесення результатів дослідження в базу, обробка та аналіз отриманих даних з використанням математичної статистики, описового пояснення).

6. Аналіз та інтерпретація результатів внутрішнього моніторингу стану конкретної ділянки освітнього середовища гімназії (виявлення та оцінка позитивних та негативних факторів впливу; підготовка та представлення

звіту, який має містити висновки та рекомендації з метою прийняття управлінських рішень, корекції програм, планів роботи гімназії, роботи окремих учителів, батьківського комітету, учнівського самоврядування тощо).

7. Оприлюднення результатів моніторингу та запровадження рекомендацій у практику.

VI. Напрями моніторингових досліджень

A. Загальношкільний рівень

Моніторинг рівня навченості учнів різних вікових груп.

Моніторинг стану викладання предметів інваріантної складової навчального плану.

Моніторинг впровадження освітніх інновацій.

Б. Локальний рівень

Моніторинг психологічної готовності першокласників до навчання.

Моніторинг адаптаційних процесів учнів 1-х, 5-х класів до умов навчання.

В. Індивідуальний рівень

Моніторинг професійної педагогічної компетентності вчителя (атестація).

Моніторинг розвитку пізнавальної сфери та особистісного розвитку учнів.

VII. Обов'язкові для гімназії компоненти бази даних моніторингових досліджень

Загальні відомості про гімназію (дата заснування, форма власності, юридична адреса, телефон, електронна адреса, мова навчання, профіль навчання, відомості про атестацію).

Матеріально-технічна база (кількість кабінетів, забезпечення технічними засобами навчання, забезпечення комп'ютерною технікою).

Кадрове забезпечення (кількісний склад педагогічних працівників, освітньо-кваліфікаційний рівень, розподіл за віком, склад вчителів за педагогічним стажем, кваліфікаційними категоріями, аналіз руху кадрів, результати атестації педагогічних кадрів).

Контингент учнів (мережа класів, віковий склад учнів, працевлаштування учнів 9-х класів, рух учнів).

Результативність освітнього процесу (динаміка навчальних досягнень учнів в розрізі класів та предметів, результати ДПА в 4-х, 9-х класах, динаміка нагородження випускників 9-х класів, результати участі учнів в олімпіадах, турнірах, конкурсах, спортивних змаганнях).

Методична робота, вдосконалення професійної педагогічної майстерності вчителя (аналіз підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, аналіз участі педагогічних працівників у методичній роботі, участь педагогів у конференціях, семінарах, майстер-класах).

Охорона життя та безпека життєдіяльності (динаміка травмування дітей під час освітнього процесу та в позаурочний час, стан травмування серед педагогів).

Робота соціально-психологічної служби (дослідження психологічної готовності першокласників до навчання; адаптація учнів 5 класу до навчання).

Робота з батьками та громадськістю (склад сімей учнів, соціальний статус).

VIII. Звітність про результати внутрішнього моніторингу та періодичність його проведення у закладі

Інформація про кадрове забезпечення закладу (вересень).

Інформація про контингент учнів (вересень).

Інформація про матеріально-технічну базу закладу (вересень).

Інформація про рівень навченості учнів за результатами навчання у I, II семестрі та за рік для учнів початкової, базової школи) (січень, червень).

Інформація про рівень навченості учнів за результатами навчання у I, II семестрі та за рік в розрізі навчальних предметів (січень, червень).

Інформація про результати моніторингу професійної компетентності вчителя (січень-лютий).

Інформація про динаміку навчальних досягнень учнів в розрізі нульового, контрольного та підсумкового заміру знань з предметів навчального плану (вересень, грудень, травень).

Інформація про результати моніторингу стану викладання предмету (предметів) інваріантної складової навчального плану (червень).

Інформація про результати державної підсумкової атестації в 4, 9-х класах (червень).

Інформація про результати участі учнів у Всеукраїнських, обласних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах (грудень-квітень).

IX. Нормативно-правове забезпечення внутрішнього моніторингу

Положення про внутрішній моніторинг Підгороднянської гімназії Первомайської міської ради Миколаївської області (на основі типового Положення).

Інструкції про проведення моніторингу на підставі обраних критеріїв та показників оцінювання.

Форми інформаційних бланків, види комп'ютерних програм для внесення і обробки даних.

Х. Рекомендовані технології та інструментарій

Моніторинг рівня навченості учнів

Мета. Підвищення рівня навчальних досягнень учнів шляхом їх постійного вимірювання, аналізу результатів та цілеспрямованого коригування.

Завдання моніторингу:

- дослідження якості знань учнів та їх відповідність Державному стандарту загальної середньої освіти;
- виявлення та аналіз чинників, що впливають на рівень успішності учнів;
- підтримка мотивації навчання;
- виявлення обдарованих учнів, підтримка їх інтелектуального розвитку;
- нагромадження даних для порівняльного аналізу діяльності учнів та класних колективів;
- дотримання вчителями орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти з предметів інваріантної складової навчального плану;
- прогнозування на основі отриманих даних тенденцій розвитку закладу.

Прогнозовані результати:

1. Отримання об'єктивної інформації про якість знань учнів з базових дисциплін в гімназії в цілому, окремих класів та кожного учня.
2. Коригування освітнього процесу та його навчально-методичного забезпечення на основі результатів досліджень.
3. Упровадження тестових технологій проведення підсумкового контролю знань у гімназії.

Об'єкт моніторингу. Рівень навчальних досягнень учнів з предметів інваріантної частини навчального плану.

Предмет: динаміка зміни рівнів навченості на протязі кількох етапів моніторингових досліджень.

Напрямки моніторингу:

- моніторинг результативності навчання;
- предметний моніторинг;
- дослідження результативності участі учнів у Всеукраїнських, обласних, районних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах МАН.

Інструментарій моніторингу :

- діагностичні контрольні роботи;
- результати тематичного та підсумкового оцінювання;
- статистична документація;
- спостереження;
- анкетування;

- кваліметричні таблиці.

При визначенні навчальних досягнень учнів аналізу підлягають:

- характеристика відповіді учня (елементарна, фрагментарна, неповна, логічна, доказова, обґрунтована, творча);
- якість знань (правильність, повнота, осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність);
- ступінь сформованості загальнонавчальних (навчально-організаційні, навчально-інтелектуальні, навчально-інформаційні, навчально-комуніка-тивні) і предметних умінь та навичок;
- рівень оволодіння розумовими операціями (вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки тощо);
- ступінь самостійності учнів у навчальній діяльності;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти та роз'язувати проблеми, формулювати гіпотези);
- самостійність оціночних суджень.

Вказані компоненти покладені в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень: початкового, середнього, достатнього і високого.

Відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти в загальнодидактичному плані ці рівні визначаються за такими характеристиками:

I рівень – початковий (1–3 бали). Відповідь учня фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення. Вміння несформовані, рівень самостійності навчальної діяльності низький.

II рівень – середній (4–6 балів). Знання неповні, поверхові. Учень відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний розв'язувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

III рівень – достатній (7–9 балів). Учень знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня повна, правильна, логічна, обґрунтована, проте без елементів власних суджень. Він здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

IV рівень - високий (10–12 балів). Знання учня є глибокими, міцними, системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань. Його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати навчальні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати власну позицію.

Застосування цих критеріїв дозволяє оцінити навчальні досягнення учнів у

вигляді кількісного показника – кількості балів за 12-бальною шкалою оцінювання.

- валідність для повної й усебічної відповідності пропонованих контрольних завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість критеріїв виміру й оцінки, можливість підтвердження позитивних і негативних результатів, які отримуються різними способами контролю;
- надійність результатів, що отримуються при повторному контролі, який проводять інші особи;
- урахування психолого-педагогічних особливостей передбачає диференціацію контрольних і діагностичних завдань;
- систематичність у проведенні етапів і видів досліджень у певній послідовності та за відповідною системою;
- гуманістична спрямованість із метою створення атмосфери доброзичливості, довіри, поваги до особистості, позитивного емоційного клімату.

2.7. Показники моніторингу:

- відповідність змісту освіти вимогам державних стандартів;
- співвідношення варіативної та інваріантної складових навчального плану;
- інформація щодо сформованості ключових компетентностей учнів;
- задоволення освітніх потреб школярів.

2.8. Засоби дослідження:

- результати діагностичних контрольних робіт;
- навчальні досягнення учнів;
- психолого-педагогічна діагностика;
- анкетування учнів, батьків, учителів.

2.9. Результати моніторингу мають тільки стимулюючий характер для змін певної діяльності.

XI. Інформаційне забезпечення моніторингу

Освітній моніторинг — це система організації збору, обробки, збереження й поширення інформації про діяльність освітньої системи чи окремих її елементів, орієнтована на інформаційне забезпечення управління, що забезпечує безупинне спостереження за станом освітньої системи й прогнозування її розвитку. Пріоритетним напрямом освітнього моніторингу на рівні навчального закладу варто вважати вплив процесу навчання на особистість учня.

Психолого-педагогічний моніторинг — це система інформаційного супроводу навчального процесу, яка містить інформацію про особливості психічної організації учня, що впливають на успішність засвоєння ним змісту освіти.

При його проведенні до уваги слід брати:

Особливості когнітивної сфери:

- рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок;
- рівень розумового розвитку;
- мнемонічні здібності.

Фактори особистісного характеру, що впливають на процес навчання:

- темперамент, самооцінка, мотивація досягнення, працездатність;

- мотивація пізнавальної діяльності;
- рівень готовності до самоосвітньої діяльності.

Аналіз даних освітнього моніторингу дозволяє здійснювати управління освітнім процесом на основі науково обґрунтованого прогнозування його розвитку.

Педагогічний прогноз — це оцінка перспектив одержання заданого навчального результату.

Види педагогічного прогнозу:

- прогноз ефективності діяльності вчителя — оцінка результативності його роботи, що визначається через покращення результатів учнів;
- оцінка резервів підвищення якості навчання — визначення й реалізація оптимальної індивідуальної стратегії навчання індивіда.

Головним завданням кваліметричних досліджень рівня предметної грамотності учнів є визначення ступеня готовності випускників справлятися з поставленими задачами.

Основні напрями оцінювання рівня предметної грамотності:

- змістовий;
- контекстуальний (уміння використовувати знання при вирішенні повсякденних завдань у контексті реальних життєвих ситуацій);
- процесуальний (сформованість інтелектуальних умінь).

Соціально-адаптаційна спрямованість кваліметричних вимірювань, оволодіння предметною грамотністю повинні сприяти соціальній адаптації підлітка в сучасному суспільстві.

Технологія предметного моніторингу

Технологія керування якістю засвоєння знань полягає у проектуванні педагогічного процесу, спрямованого на підвищення якості навчальних досягнень учнів шляхом предметного моніторингу.

Етапи проведення предметного моніторингу:

- анкетування учнів 5—11-х класів «Ставлення до вивчення предмета»;
- аналіз контрольних зрізів і кваліметрії на початок року;
- аналіз даних психологічного моніторингу;
- проведення поточних зрізів, заповнення технологічних карток;
- організація корекційно-діагностичної роботи;
- заповнення вчителями таблиць «Перелік основних проблем з організації успішної діяльності учнів на уроці»;
- проведення мікропедради.

Валеологічний моніторинг спрямований на:

- формування толерантного ставлення до фізичних навантажень дітей і підлітків;
- вивчення факторів ризику хронічних захворювань;
- заповнення паспортів здоров'я.

Для його проведення використовуються такі **навчально-діагностичні програми**:

- «Індекс ставлення до власного здоров'я»;
- «Розум проти інфаркту. Самовизначення факторів ризику серцево-судинних захворювань»;
- скринінг-тест «Моє здоров'я» (необхідною є наявність баз даних);
- «Експериментальна діяльність Школи культури здоров'я»;
- «Сучасна школа як система формування здоров'я дітей і підлітків».

Моніторинг педагогічної майстерності має на меті вивчення:

- структури міжособистісних стосунків:
 - рівня володіння засобами педагогічної взаємодії;
 - ставлення учнів до вчителя («Учитель очима учня»);
- професійних рис особистості вчителя:
 - готовності педагога до роботи на самоконтролі;
 - його креативних якостей (тест «Креативність»);
 - професійної спрямованості особистості вчителя;
 - його здатності до саморозвитку;
 - форм управлінської поведінки;
- особливостей творчої діяльності:
 - самооцінки професійної діяльності вчителя (рівня володіння методичними вміннями);
 - рівня володіння практичною дидактикою;
 - рівня володіння технологією продуктивного навчання;
 - творчого потенціалу (тест «Ваш творчий потенціал»);
 - інформаційної культури педагога;
 - рівня психолого-педагогічних знань;
- позитивних тенденцій у роботі педагогічного колективу:
 - діагностика готовності педагога до науково-експериментальної діяльності;
 - методика оцінювання ситуації в навчальному закладі;
 - ранжування методик викладання;
 - діагностика пріоритетів цілепокладання.

Кожен викладач, який прагне до самовдосконалення, повинен уміти самотійно, достовірно й доказово оцінювати як власну освітньо-виховну діяльність, так і обумовлену нею навчально-пізнавальну діяльність школярів.

ХІІ. Моніторинг педагогічної діяльності

Моніторинг педагогічної діяльності дозволяє проаналізувати та вдосконалити роботу педагогічного колективу, адміністраторів, керівника школи. На основі узагальненого аналізу легко визначити напрями і методи розвитку навчального закладу в цілому.

Розвиток школи (як і будь-якої іншої установи) неможливий без попередньої діагностики й аналізу стану, в якому вона перебуває на теперішній момент. Одна з найважливіших зон дослідження — діяльність співробітників, оскільки реалізація всіх планів, ідей, інновацій залежить виключно від тих людей, які в цьому процесі будуть задіяні.

Ефективна, прозора система оцінки діяльності педагога, адміністратора, керівника, яка дозволить визначити тих співробітників, які працюють найбільш результативно, провести аналіз «сильних» і «слабких» сторін спільної діяльності педагогічного колективу, дасть змогу використовувати результати аналізу в розробці програми розвитку навчального закладу.

Принципи оцінювання діяльності вчителя:

- чим більше реалізовано цілей, тим вищий бал оцінки діяльності вчителя;
- лише реалізовані цілі підлягають оцінюванню;
- учитель велику частину своєї педагогічної діяльності проводить самостійно, тому має можливість як оцінити свою роботу (рефлексія), так і самостійно намітити шляхи її вдосконалення (саморозвиток);
- оцінка педагогічної діяльності проводиться в умовах рівного доступу до інформації про результати діяльності, делегування повноважень у підбитті підсумків оцінювання керівниками шкільних методичних об'єднань, відкритого обговорення.

Технологія оцінювання діяльності вчителя *Керівник шкільного предметного методичного об'єднання:*

- фіксує конкретну інформацію про результати виконання посадових і функціональних об'єднань;
- спільно з учителем визначає результати його діяльності;
- курує навчальний процес, виховний процес, науково-методичну діяльність, суспільно-корисну діяльність;
- оцінює результативність роботи кожного вчителя, проводить фіксацію діяльності вчителя в шкільних документах і наказах, протоколах олімпіад, конкурсів, аналітичних довідках тощо;
- на засіданні методичного об'єднання обговорює пропозиції щодо матеріального та морального заохочення кращих співробітників;
- порівнює поточні результати діяльності вчителя з отриманими в минулому році, тобто надається картина досягнень і проблем, на підставі якої складається план роботи ШМО;
- представляє результати моніторингу педагогічної діяльності для обговорення на педагогічній, методичній радах, нарадах при директорові, використанні під час планування роботи навчального закладу, формування стратегії її розвитку.

На основі проведеного аналізу адміністрацією закладу спільно з профспілковим комітетом розглядаються питання преміювання, нагородження співробітників, питання позачергового підвищення кваліфікаційної категорії або атестації за ініціати́ви адміністрації, необхідність проведення навчання співробітників і коло питань, які потребують додаткового контролю.

Модель педагогічної діяльності

У процесі роботи конкретизована модель педагогічної діяльності вчителя за такими показниками:

• Блок I — навчальний процес:

1. Реалізація навчального процесу.

2. Ведення шкільної документації.
 3. Олімпіади та інтелектуальні конкурси (МАН, «Кенгуру», «Левеня», П. Яцика).
 4. Діяльність із розвитку здібностей та обдарувань учнів.
 5. Виробнича дисципліна.
 6. Наукова організація праці вчителя.
- **Блок II — виховна робота:**
 1. Організація життєдіяльності класу.
 2. Напрями виховної роботи.
 3. Робота з батьками.
 4. Допомога в організації життєдіяльності школи.
 5. Ведення класної документації та документації з виховної роботи.
 - **Етап III — науково-методична діяльність:**
 1. Участь у роботі в методичному об'єднанні.
 2. Розроблення методичних посібників, програм, підручників.
 3. Участь у роботі творчих груп.
 4. Участь у семінарах і конференціях.
 5. Інноваційна діяльність.
 6. Участь у професійних конкурсах.
 - **Етап IV — суспільно-корисна діяльність:**
 1. Профспілкова діяльність.
 2. Інформаційна діяльність.
 3. Соціальний захист працівників педагогічного колективу.

XII. Моніторинг якості освіти

Якісна освіта вважається сьогодні міжнародною спільнотою однією з необхідних умов успішного розвитку будь-якої країни. Міжнародне співтовариство нині хвилюють питання якісної освіти з проекцією на набуття молоддю життєвих компетентностей, успішне входження в сучасне суспільство і тендерну рівність.

- Якість освіти загалом і загальної середньої освіти зокрема — надто складне й багатогранне поняття.

Компоненти структури якості загальної середньої освіти:

- якість навчального процесу як результату педагогічної діяльності;
- якість навчально-методичного забезпечення (освітніх програм та навчальної літератури, підручників і посібників);
- якість професійної підготовки і кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних кадрів;
- якість ресурсного забезпечення та навчального середовища, у якому відбувається освітній процес (правового, фінансового, кадрового, науково-методичного, матеріально-технічного);
- якість особистісних рис і здібностей учнів;
- якість та ефективність державно-громадського управління системою загальної середньої освіти;
- якість проведення, інтерпретації результатів моніторингових досліджень у системі загальної середньої освіти.

Якість освіти — це педагогічна категорія, що характеризує ступінь досягнення поставлених в освіті цілей і завдань.

Система моніторингу якості освіти закладу включає такі **компоненти**:

- мету й зміст загальної середньої освіти;
- вимоги освітніх стандартів;
- педагогічний контроль та прогнозування;
- освітній моніторинг;
- моделі учня, вчителя, закладу освіти.

Моніторинг якості освіти передбачає систематичне збирання фактів про контекст, вхідні ресурси, процеси і результати в системі освіти.

Моніторинг якості освіти є ефективним засобом отримання інформації про функціонування освітньої системи та її компонентів. Звичайно, якість освіти в закладу визначається на основі державних стандартів освіти та оцінки громадськістю освітніх послуг.

На формування результату якості освіти впливають різні суб'єкти соціального замовлення (батьки, самі учні, громадськість, ВНЗ, роботодавці). Таким чином, якість освіти — це таке динамічне та інтегративне утворення, сукупні властивості якого здатні задовольняти споживачів, їх постійно зростаючі вимоги і потреби.

Структурні компоненти якості освіти:

- задоволеність суб'єктів освіти результатами навчально-виховного процесу;
- якість освітніх програм;
- високий рівень кваліфікації науково-педагогічних кадрів;
- залученість навчального закладу до інноваційної діяльності;
- сучасні матеріально-технічні ресурси;
- утвердження державно-громадського управління.

XIV. Моніторинг виховної діяльності

Сутність моніторингу виховної діяльності *Об'єкти моніторингу виховної діяльності закладу:*

- зміст виховання;
- система виховання і виховної роботи;
- система науково-методичного забезпечення виховного процесу;
- участь учнів у виховній роботі;
- всебічний розвиток індивідуальності, сутнісних сил особистості, потреб, Інтересів, здібностей, генетично заданих обдарувань, таланту, позитивних рис характеру, ідеалів, свідомості;
- соціалізація особистості;
- колективна діяльність учнів;
- педагогічна діяльність учителів;
- результати виховного процесу.

VII. Психологічний моніторинг

Будь-яке відстеження має на меті вдосконалення, але, з емоційної точки зору, це завжди стрес, страх невдачі. Тому психолог бере участь і в уточненні мети

й завдань, доборі аудиторії, рекомендує обрати методи та процедури дослідження, стратегію ознайомлення з результатами моніторингу, допомагає у виробленні рекомендацій щодо усунення недоліків, проведенні психолого-педагогічної діагностики.

Отже, поетапний супровід моніторингу шкільним психологом створює умови до розвитку моніторингової культури, забезпечує перехід організації педагогічної діяльності на якісний рівень.

Окремою частиною моніторингових досліджень у школі є власне психологічний моніторинг.

Психологічний моніторинг

Психологічна діагностика — поглиблене психолого-педагогічне вивчення учнів протягом усього періоду навчання, виявлення індивідуальних особливостей і схильностей особистості, її потенційних можливостей у ході навчання, у професійному самовизначенні, а також виявлення причин і механізмів порушень у навчанні, розвитку, соціальній адаптації. Психодіагностика проводиться як індивідуально, так і з групами учнів. Сьогодні діагностична робота психолога в комплексі вирішує такі завдання:

- складання соціально-психологічного портрета учня;
- виявлення шляхів і форм надання допомоги дітям із труднощами в навчанні, у спілкуванні та психічному самопочутті;
- вибір форм і заходів психологічного супроводу учнів згідно з їхніми особливостями в спілкуванні та навчанні.

Для реалізації цих завдань використовуються **три форми організації діагностичної роботи:**

- комплексне психолого-педагогічне вивчення всіх учнів однієї паралелі;
- поглиблене — використовується при вивченні складних випадків індивідуально з учнем;
- оперативне — використовується у випадку негайного надання інформації.

XV. Культура управління та комунікативна компетентність керівника

За своїм змістом культура управління являє собою сукупність досягнень в організації та здійсненні процесу управління, організації управлінської праці, використанні техніки управління, а також вимог, які висуваються до систем управління і працівників, обумовлених нормами і принципами суспільної моралі, етики, естетики, права.

Культура управління як складова частина загальнолюдської культури має разом з тим низку особливостей, які відрізняють її від усіх інших видів і форм культури. Ці особливості можна проілюструвати на основі вимог, які висуваються до культури управління.

Рівень культури управління оцінюється, виходячи із **загальносистемних показників**, найважливішими з яких є:

- цілеспрямованість (здатність системи досягати цілей);
- цілісність (наявність і використання системою властивостей, яких немає у складових частин системи);
- пов'язаність (наявність оптимальних технологічних, інформаційних, виробничих та інших зв'язків);

- відкритість (взаємодія системи з іншими і сприйняття зовнішньої інформації);
- динамізм (швидкість змін системи під впливом будь-яких факторів);
- прагнення до розвитку (наявність тенденції ускладнення змісту системи, зв'язків, продукції, зростання обсягів виробництва та ін.).

XVI. Порядок проведення моніторингу

- 9.1. Організація роботи щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на голову методичної ради закладу.
- 9.2. Робота з проведення внутрішнього моніторингу здійснюється методичною радою закладу.
- 9.3. Загальне керівництво щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на адміністрацію закладу.
- 9.4. Педагог має можливість обрати один із запропонованих видів моніторингу.
- 9.5. Моніторингові дослідження вчитель координує й узгоджує з керівником методичного об'єднання, головою методичної ради, адміністрацією закладу.
- 9.6. Для проведення моніторингових досліджень використовуються тільки затверджені технології (інструментарії).
- 9.7. Педагогічні працівники несуть відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу.
- 9.8. Керівник методичного об'єднання несе відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу на рівні свого методичного об'єднання.
- 9.9. Результати моніторингових досліджень педагогів узагальнюються за формою, затвердженою методичною радою та погодженою методичним об'єднанням.
- 9.10. Узагальнення моніторингових досліджень на рівні закладу проводить методична рада.
- 9.11. Аналіз та обговорення підсумків моніторингових досліджень проводиться щороку на засіданнях методичних об'єднань учителів-предметників, методичної та педагогічної рад закладу.
- 9.12. Матеріали моніторингових досліджень зберігаються протягом року, а підсумкові — протягом певного періоду навчання учнів, з якими проводився моніторинг.
- 9.13. Моніторингові дослідження можуть проводитися з учнями, педагогічними працівниками зсо та за згодою ради закладу з батьками й громадськістю.
- 9.14. Моніторинг може проводитися як під час навчально-виховного процесу, так і в позаурочний час.
- 9.15. Проведення моніторингових досліджень здійснюється в три етапи:
 - *етап I (підготовчий)*: постановка мети, визначення об'єкта спостереження, установлення термінів проведення моніторингу, вивчення відповідної літератури, підбір інструментарію.
 - *етап II (практичний)*: збір інформації через проведення співбесід, тестувань, анкетувань; відвідування уроків; проведення контрольних, тестових робіт, позакласних заходів;

- *етап III (аналітичний)*: аналіз і систематизація інформації, розробка рекомендацій і пропозицій, формулювання висновків.

XVIII. Відповідальність за здійснення внутрішнього моніторингу

10.1. Відповідальність за організацію закладу щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на методичну раду навчального закладу.

10.2. Методична рада закладу:

- забезпечує виконання покладених на неї завдань із питань здійснення внутрішнього моніторингу відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», нормативно-правових актів щодо організації навчально-виховного процесу;
- проводить внутрішній моніторинг;
- координує й контролює діяльність щодо забезпечення її об'єктивності, валідності, надійності, урахування психолого-педагогічних особливостей, систематичності, гуманістичної спрямованості;
- проводить єдину науково-методичну політику з питань здійснення внутрішнього моніторингу, упровадження нових технологій діагностування, спрямованих на забезпечення синхронності процесів спостереження, замірювання, отримання на цій основі знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням і прийняттям відповідного управлінського рішення;
- розробляє систему здійснення внутрішнього моніторингу, яка безпосередньо підпорядковується педагогічній раді;
- забезпечує опрацювання й прийняття нових, перегляд і скасування попередніх методик щодо здійснення внутрішнього моніторингу, здійснює контроль за їх виконанням;
- забезпечує функціонування системи внутрішнього моніторингу в школі;
- веде облік моніторингових досліджень;
- організовує підготовку й підвищення кваліфікації педагогічних працівників із питань здійснення моніторингових досліджень;
- організовує й проводить наради, конференції, семінари, виставки з питань моніторингу;
- здійснює постійний зв'язок із МО школи, РНМЦ, районними методичними службами з питань моніторингових досліджень;
- бере участь у міжнародній співпраці з питань моніторингових досліджень.

XIX. Співпраця практичного психолога з адміністрацією, педагогами у здійсненні моніторингових досліджень

11.1. Уточнення мети і цілей моніторингу.

11.2. Вибір методу та процедури дослідження.

11.3. Вивчення емоційного та фізичного стану респондентів, умов проведення досліджень.

11.4. Спільна діяльність у виробленні рекомендацій щодо усунення негативних тенденцій.

11.5. При оформленні результатів моніторингу користуватися правилами:

- оголошення результатів моніторингу є обов'язковим, інакше можуть виникнути підозри про неетичне їх використання;

- на загал краще виносити загальні результати, а конкретні дані повідомляти індивідуально;
- відзначати позитивні тенденції (хвалити) потрібно публічно, критикувати — наодинці;
- негативні тенденції зазначати всередині доповіді, починати і закінчувати доповідь, аналітичну довідку та наказ позитивом;
- не можна порівнювати діяльність різних людей між собою, потрібно зіставити діяльність людини в різних випадках, наголошуючи на більш конструктивному, або порівнювати людину з «нормативним еталоном»;
- говорячи про негативи, потрібно зазначати їх міру (незначні промахи, неприпустимі помилки тощо);
- оголошуючи результати досліджень, приділяючи увагу деталям, зосередити увагу на головному, інакше виникає відчуття дріб'язковості й не важливості моніторингу;
- відзначаючи помилки, потрібно надати рекомендації із їх усунення.

11.6. Організація індивідуальної роботи:

- розробка індивідуального плану професійного розвитку педагога;
- сприяння в розробці виховних заходів;
- розробка індивідуальних планів корекційної діяльності з учнями.

XX. Висновки

На основі моніторингових досліджень у навчальному закладі розроблено **модель управління якістю освіти в умовах компетентнісного підходу.**